

Motion till riksdagen 2012/13:So304

av **Christer Winbäck (FP)**

Etiska principer för prioriteringar inom omsorgerna

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en parlamentarisk utredning om prioriteringsprinciper inom omsorgerna.

Motivering

År 1995 presenterade Prioriteringsutredningen sitt slutbetänkande "Vårdens svåra val" (SOU 1995:5). Bakgrunden var bland annat att det fanns tecken på svårigheter att i framtiden fördela resurser inom vården. Utredningen sammanfattade sin syn på prioriteringar i en "etisk plattform" bestående av tre generella principer: människovärdesprincipen, behovs- och solidaritetsprincipen och kostnadseffektivitetsprincipen. Med utgångspunkt från detta arbete beslöt riksdagen 1996 (1996/97:60) om riktlinjer för prioriteringar i hälso- och sjukvården. Riksdagen kompletterade utredningen med en allmän prioriteringsregel i 2 § hälso- och sjukvårdslagen som fastlägger målet för hälso- och sjukvården. Det uttrycks som att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ha företräde till vården. Lagen ger också alla medborgare rätten till en första bedömning, varefter den enskildes behov av hälso- och sjukvård kan bedömas om det inte är uppenbart obehövt.

Hälso- och sjukvårdslagen är en ramlag och lämnar därför stort utrymme för sjukvårdshuvudmännen och för vårdpersonal att tolka intentionerna i lagen. Socialstyrelsen, Svenska Läkaresällskapets prioriteringskommitté, Vårdförbundet, regioner och landsting lägger nu ner stort arbete på olika arbetsmodeller främst med vertikala prioriteringar men också horisontella så att ramlagens intentioner kan förverkligas.

Kommunerna har ett hälso- och sjukvårdsansvar som de delar med landstingen för främst äldre multisjuka och funktionshindrade med både medi-

Fel! Okänt namn på

cinska och sociala behov. Kommunerna har alltså att följa hälso- och sjukvårdslagen, men den lagstiftning som huvudsakligen styr kommunernas handlande är socialtjänstlagen. Här finns ingenting om etiska principer för prioritering mellan olika omsorgstagares behov.

Av studier som Prioriteringscentrum i Linköping genomfört framgår att kommunerna av olika skäl inte känt sig direkt berörda av riksdagsbeslutet om prioriteringar i hälso- och sjukvårdslagen. En förklaring kan vara att kommunerna genom lagstiftningen i socialtjänstlagen och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade har flera prioriteringsordningar att följa och att oklarheter finns om vilka behov, de sociala behoven eller hälso- och sjukvårdsbehoven, som i första hand bör lyftas fram. Inte heller fungerar samverkan mellan kommuner och landsting kring prioritering av de grupper med komplexa och sammansatta vårdbehov för vilka dessa har ett gemensamt ansvar. Snarare tycks dessa grupper ha sämre tillgång till vård och omsorg än vad andra delar av befolkningen har.

Därför behövs riktlinjer för prioriteringar också inom omsorgerna så att kommunerna i sitt prioriteringsarbete har en etisk plattform att grunda sina beslut på. Regeringen bör därför tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att utarbeta sådana riktlinjer.

Stockholm den 3 oktober 2012

Christer Winbäck (FP)